

Köylerde açılan Eğitim kurslarının ve köy Öğretmen okullarının idaresi hakkında kanun lâyihası ve Maarif, Ziraat , Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (I/145)

T. C.
Başvekkâlet
Kararlar dairesi
müdürlüğü
Sayı : 6/2569

17 - V - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reislğine

Köylerde açılan eğitim kurslarının ve köy öğretmen okullarının idaresi hakkında Maarif ve killiğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 12 - V - 1939 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Mucib sebebler

Köylerimizde mecburî ilk tahsil çağında olan çocukları okutabilmek için asgarî (10 000) öğretmenle (30 000) köy öğretmenine ihtiyaç vardır. Bu elemanları yetiştirmek maksadile bir kaç yıldan beri muhtelif vilâyetlerdeki köylerde öğretmen okullarile eğitim kursları açılmasına başlanmıştır. Eğitim kurslarında yetiştirilerek köylerde çalıştırılmakta olan öğretmenlerin vazifelerini başarı ile yapmakta oldukları anlaşılmıştır.

Bu müesseselerin tesisindeki gaye ve maksadlara göre talebenin yetiştirilebilmesi için bu müesseselerin tamamen köy şartlarını ihtiva eden ziraate elverişli yerlerde açılmasına zaruret vardır. Bu gaye iledir ki bu gün faaliyette bulunan müesseseler şehirlere 15 - 80 kilometre uzak bulunan ve arazisi ziraate elverişli olan köylerde ve çiftliklerde açılmış bulunmaktadır.

Öğretmen okullarile eğitim kurslarındaki faaliyetin mühim bir kısmı ziraî karakterde olduğu için köylü çocuklarından müteşekkil talebesini ziraat işlerinde istenilen şekilde yetiştirebilmek ve her türlü ziraî faaliyetlerle talebenin bilfiil uğraşmasını temin etmek üzere bu müesseselere askerî kıtaatın talim ve terbiyesile piyadeve topçu atışlarına ve hayvan yetiştirme müesseselerine ve Nafia vekilliği ile Devlet demiryollarına mahsus sahalar haricinde kalan Devlet emlakinden tarla, bağ, bahçe ve çayır gibi arazi tahsisine ve bu müesseselerin kâr getirici ziraat ve atelye işleri yapabilmeleri mütedavil sermayelerinin bulunmasını icab ettirdiğinden bunlardan her biri için 20 000 liraya kadar mütedavil sermaye ayrılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu arazi ve mütedavil sermayenin yalnız bu müesseselerin taşıdığı karakterin bir icabı olarak değil aynı zamanda şehirlere uzak yerlerde tesis edilmiş olmalarından dolayı işe maddelerile atelye vasıtalarının temini hususunda karşılaşılmakta olan her türlü müşküllerin izalesine yarayaçağı için idarî bakımdan da tahsisine zaruret bulunmaktadır. Tahsis olunacak arazi bir taraftan okulun tesis gayesine uygun olarak terbiyevî ve tedrisî maksadlar için kullanılırken öte taraftan okulun işe maddelerinin istihsaline ve mütedavil sermaye ise bunun işletilmesi hakkındaki

mevcud talimatname hükümleri dahilinde istihsalâtta okul kadrosuna kifayet edecek bir miktarın, kolaylıkla teminine ve atelye vesaitinin tedarikine ve atelyelerde yapılan eşyadan köylünün istifadesine imkân verecek ve ayrıca Hazinesin menfaatini de mucib olacaktır.

Bağlı kanun projesi bu sebeplerden dolayı tanzim ve teklif olunmuştur.

Maarif encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maarif encümeni
Esas No. 1/145
Karar No. 4

24 - V - 1939

Yüksek Reislige

Başvekâletin 17 mayıs 1939 tarih ve 6/2569 sayılı tezkeresile tevdi edilib Encümenimize havale buyurulan köy eğitim kurslarile öğretmen okullarının idaresine dair kanun projesi ve mucib sebepleri Maarif vekâleti İlk öğretim direktörü İsmail Hakkı Tonguç hazır olduğu halde mütalea ve tedkik edildi.

Köy öğretmen okullarile eğitim kurslarının tesislerindeki gaye yalnız okumayı yazmayı ve ilk bilgileri teminden ibaret olmayıp daha ziyade köy çocuklarına ziraat sahasında rahberlik etmeğe matuf olduğundan bu okullarla kursların faaliyetlerine imkân verecek surette Devlete aid araziden toprak ayrılması ve mütedavil sermaye ile tehziz olunmaları Encümenimizce dahi pek

lüzumlu ve faydalı görülmüş ve kanun projesi aynen ve ittifak ile kabul edilmiştir.

Havalesi veçhile Ziraat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reislilik makamına sunulur.

Maarif E. R. N.	M. M.	Kâtib
İstanbul	İstanbul	İzmir
<i>İ. Alâettin Gövsa</i>	<i>İ. Alâettin Gövsa</i>	<i>Ş. Yunus</i>
Ankara	Antalya	Hakkâri
<i>B. Baykan</i>	<i>T. Örs</i>	<i>İ. U. Aykurt</i>
İzmir	Ordu	Tokad
<i>Nazmi İlker</i>	<i>Selim Sırrı Tarcan</i>	<i>H. Aytuna</i>
Kars	Urfa	
<i>Fuad Köprülü</i>	<i>Refet Ülgen</i>	

Ziraat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ziraat encümeni
Esas No. 1/145
Karar No. 5

9 - VI - 1939

Yüksek Reislige

Köy eğitim kurslarile öğretmen okullarının idaresi hakkında olub İcra Vekilleri Heyetinin 12 - V - 1939 tarihli toplantısında Yüksek Mecliş arzı kararlaştırılan ve Encümenimize gönderilen kanun lâiyhası Maarif vekâleti genel direktörlüğünden İsmail Hakkı Tonguç hazır olduğu halde okunub görüşüldü :

Hükümet esbabı mucibesinde de gösterildiği üzere köylerimizde ilk tahsil çağındaki çocukları okutmağı istihdaf eden ve Cümhuriyetin çok fe-

yizli ve isabetli işlerinden biri olan eğitim kurslarile öğretmen okullarından geniş ölçüde istifade ve ziraat sahasında köylülere ve çocuklarına istihsalâta faydalı ameli ziraat bilgilerini vermeği göz önünde bulunduran bu lâiyhayı Encümenimiz de yerinde bulmuş maddelerde yapılan ufak değişikliklerle lâiyhayı kabul eylemiştir.

Yalnız birinci maddede bu müesseselere verilecek Devlete aid çiftlik ve arazi içinde Ziraat vekâletinin elindeki çiftlik ve arazinin kastedil-

medği ifade edilmiş ve esasen Ziraat vekâletine aid bu kabil arazinin mâhdudiyetine binaen Encümenin bu noktai nazara iştirakinin mazbataya dârci kararlaştırılmıştır.

Havalesine göre Dahiliye encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ziraat E. Reisi	M. M.	Kâtib
İzmir	Manisa	Seyhan
R. Köken	Yaşar Özey	Tevfik Tarman

Aydın	Balıkesir	Denizli
N. Göktepe	R. Selçuk	E. As. Tokat
Denizli	Edirne	Kocaeli
Yusuf Başkaya	F. Kaltakkıran	İ. Dıblan
Malatya	Manisa	Maras
Nasuhî Baydar	K. Karaosman	Dr. A. K. Bayizil
Siird		
A. Esen		

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/145

Karar No. 20

21 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Köy eğitim kursları ile öğretmen okullarının idaresi hakkında Maarif vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 12 - V - 1939 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının gönderildiğine dair Başvekâletin 17 Mayıs 1939 tarihli ve 6/2569 numaralı tezkeresi Maarif ve Ziraat encümenlerinin mazbataları ile birlikte Encümenimize tevdi kılınmış ve tedkik ve müzakere olundu :

Köylüleri okuma ve yazma ile beraber amelî sahada da ziraat bilgileri ile takviye etmek maksadını istihdaf eden Hükümet teklifi Encümenimizce de muvafık görülerek kanun lâyihasının birinci maddesi Ziraat encümeninin tadili dairesinde ve diğer maddeleri Hükümetin teklifi ve hile kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Dahiliye E. Reisi	Reis V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Mardin
C. Uybadin	Atıf Tüzün	Edib Ergin
Kâtib		
Yozgad	Ankara	Bingöl
Z. Arkant	Fevzi Daldal	Necmeddin Sahir
Bursa	Çanakkale	Erzurum
Fatin Güvendiren	H. Ergeneli	N. Elgün
Erzurum	Giresun	İzmir
Zeki Soydemir	M. Akkaya	M. R. Mimaroglu
Kars	Kars	Kayseri
E. Özoguz	Z. Arkan	A. Hilmi Kaluç
Malatya	Samsun	Sivas
Emrullah Barkan	M. Ali Yörüker	Mithat Ş. Bleda
Tokad	Zonguldak	
Galib Peçel	İ. E. Bozkurt	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 93

Esas No. 1/145

4 - VII - 1939

Yüksek Reisliğe

Köylerde açılan eğitim kurslarının ve köy öğretmen okullarının idaresi hakkında olup Başvekâletin 17 - V - 1939 tarih ve 6/2569 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası

Maarif, Ziraat ve Dahiliye encümenleri mazbataları ile birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla Maarif vekili hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu :

Lâyiha, köylerde tesis edilmekte olan öğretmen okullarile eğitim kurslarının ihtiyaçlarına kifayet edecek derecede arazi tahsisi ve bunların beherine 20 000 liraya kadar mütedavil sermaye verilmesi maksadını ihtiva etmekte olup alman izahat ve yapılan müzakere neticesinde esas itibarile Encümenimizce de kabul edilmiştir.

Devlete aid bilûmum gayrimenkullerin tapuya tescil edilerek resmî dairelerden birine tahsis edilebileceği muhasebei umumiye kanunu ahkâmından bulunduğuna göre lâyiha'nın birinci ve ikinci maddelerile alınmak istenilen salâhiyete lüzum bulunmamaktadır.

Ancak tatbikatta tahsisin yapılabilmesi için bir takım müşküller ve tereddüdlere karşılandığı ve bunun da işin gecikmesine sebep olduğu verilen izahattan anlaşıldığından bütün tereddüd ve müşkülleri bertaraf etmek ve Devlete aid arazi'nin istimal tarzile muhtelif vekâletlerin alâkalı bulunduğu göz önünde tutulmak suretile buna aid esasların İera Vekilleri Heyetince kararlaştırılması muvafık olacağı düşünülmüş ve birinci madde bu esasları ve ikinci maddeyi de ihtiva etmek üzere yeniden yazılmıştır.

Mütedavil sermayenin hangi işlere tahsis edileceği muhasebei umumiye kanununda tasrih edilmiştir. Bunun haricinde olarak bu paradan

hayvan, araba gibi vesait tedariki de icab eylediği izah edildiğinden üçüncü madde bunu temine yeter şekilde ikinci madde olarak yazılmış ve 1939 bütçesinin alâkadar tertibi de muvakkat maddede tasrih edilmiştir.

Muvakkat maddede devri derpiş edilen eşya, hayvan ve vesaitin mevcut kıymetleriyle mütedavil sermayeye ilâvesi hakkında mezkûr maddeye bir hüküm ilâve edilmiş ve bu değişiklikler dairesinde yeniden hazırlanan kanun lâyihası müstacelen müzakere edilmek dileğiyle Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
İsparta	Kayseri	Trabzon
Mükerrem Ünsal	F. Baysal	Sırrı Day
Kâtib		
İstanbul	Çanakkale	Elâzığ
F. Öymen	R. Bulayırılı	M. F. Altay
Gümüşane	İstanbul	Kastamonu
D. Sakarya	G. Bahtiyar Göker	T. Coşkan
Kırklareli	Malatya	Maraş
Ş. Ödül	M. Öker	M. Bozdoğan
Mardin	Muş	Seyhan
R. Erten	Ş. Ataman	Naci Eldeniz
Yozgad		
A. Sungur		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Köylerde açılan öğretmen kurslarının ve öğretmen okullarının idaresine dair kanun projesi

BİRİNCİ MADDE — Maarif vekilligince öğretmen yetiştirilmek üzere muayyen yerlerde açılmış ve açılacak olan öğretmen okullarile Maarif ve Ziraat vekilliklerince köy eğitimci yetiştirilmek maksadile 3238 sayılı kanuna göre açılan eğitimci kursları için Devlete aid çiftlik ve saire gibi araziden bu müesseselerin ihtiyaçlarına kâfi gelecek miktarda tarla, çayır, bağ ve bahçe gibi Devlet emlakı tahsis olunur.

İKİNCİ MADDE — Birinci madde mucibince tahsis olunacak arazinin yerleri, neveleri ve meşahaları Maarif vekilligince tayin olunur.

ZİRAAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Köy eğitimci kurslarile öğretmen okullarının idaresine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Maarif vekilligince öğretmen yetiştirilmek üzere muayyen yerlerde açılmış ve açılacak olan öğretmen okullarile Maarif ve Ziraat vekilliklerince köy eğitimci yetiştirilmek maksadile 3238 sayılı kanuna göre açılan eğitimci kursları için Devlete aid çiftlik ve saire gibi araziden bu müesseselerin ihtiyaçlarına kâfi gelecek miktarda tarla, bağ ve bahçe gibi Devlet emlakı meccanen tahsis olunur.

MADDE 2 — Hükümetin teklifi aynen

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Köylerde açılan eğitmen kurslarının ve öğretmen okullarının idaresine dair kanun projesi

MADDE 1 — Ziraat encümeninin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Hükûmetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Köy eğitmen kursları ile köy öğretmen okullarının idaresine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Öğretmen yetiştirilmek üzere Maarif vekilliğince köylerde açılmış ve açılacak öğretmen okulları ile Maarif ve Ziraat vekilliklerince köy eğitmeni yetiştirilmek maksadile 3238 sayılı kanuna göre açılan eğitmen kursları ihtiyaçlarına kifayet edecek miktarda Maarif vekilinin talebi üzerine tahsis edilecek Devlete aid tarla, çiftlik, bağ ve bahçe ve saire gibi arazi İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılacak esaslar dairesince tefrik ve tesbit olunur.

Hü.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Birinci maddede sözü geçen öğretmen okullarile eğitim kurslarının her biri için ziraata ve atelyelere aid kâr getirici işletme vasıtaları tedarik edilmek üzere Maarif vekilliği bütçesinin faslı mahsusundan 20 000 liraya kadar mütedavil sermaye ayırmağa Maarif vekilliği mezdur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu öğretmen okullarile eğitim kurslarının mütedavil sermayeden yapacakları alım ve satım işleri 2490 sayılı arttırma, eksiltme ve ihale kanunu hükümlerine tâbi olmadığı gibi Divanı muhasebatın vizesinden de müstesnadır. Ancak mütedavil sermaye muhasibi Divanı muhasebata hesap vermekle mükelleftir. Mütedavil sermayenin işletilmesinden elde edilecek varidat fazlası malsandığına yatırılır.

MUVAKKAT MADDE — Öğretmen okullarile eğitim kurslarından Ziraat vekâletine aid işe ve ibateye müteallik her türlü eşya ve malzeme ile ziraat işlerinde kullanılan hayvan, alet ve her türlü ziraat vasıtaları Maarif vekilliğine devredilmiştir.

BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ALTINCI MADDE — Bu kanunun hükümlerini yerine getirmeğe Maliye, Dahiliye, Maarif ve Ziraat vekilleri memurdur.

12 - V - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	T. F. Sılay	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Faik Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	Muhlis Erkenen
Mu. Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		C. Erçin

Zr. E.

MADDE 3 — Birinci maddede sözü geçen öğretmen okullarile eğitim kurslarına kâr getirici işletme tesisatı vücade getirmek üzere her birine ziraat ve atlyelere aid vasıtaların tedariki için Maarif vekilliği bütçesinin faslı mahsusundan 20 000 liraya kadar mütedavil sermaye ayırmağa Maarif vekili mezdur.

MADDE 4 — Hükümetin teklifi aynen

MUVAKKAT MADDE — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 5 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 6 — Hükümetin teklifi aynen

Da. E.

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Hükümetin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Hükümetin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6 — Hükümetin altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MADDE 2 — Köy öğretmen okullarile eğitim kurslarının her biri için Maarif vekâleti bütçesinden 20 000 liraya kadar mütedavil sermaye verilebilir. Bu işler için icab eden vasıtalar da bu sermayeden temin edilir.

MADDE 3 — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen

MUVAKKAT MADDE — Köy öğretmen okullarile eğitim kurslarından Ziraat vekâletine aid işe ve ibateye müteallik her türlü eşya ve malzeme ile ziraat işlerinde kullanılan hayvan, alet ve her türlü ziraat vasıtaları Maarif vekâletine devir ve mevcut kıymetleriyle mütedavil sermayeye ilâve edilir. İkinci madde mucibince 1939 senesinde mütedavil sermaye hesabına verilecek paralar Maarif vekâleti bütçesinin 667 nci faslının birinci maddesinden verilir.

MADDE 4 — Hükümetin 5 nci maddesi aynen

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.